

et i Oslo.
 smått over
 ledning til
 er det op-
 rmevogner
 ommer dit
 et kommet
 ed poteter
 men det
 d til behø-
 r, f. eks.
 og Bodø,
 grene, og
 kulde, kan
 et småtill-
 Det kom
 kålrot, og
 v behovet
 fleste ste-
 noe rosen-
 elleri, men
 ne kvanta-
 den efter
 et er bare
 es å ha et
 siste tid er
 salget som
 er kommet
 er kr. 1,50
 len fordelt
 st. prisen
 unuar. Til-
 dette tatt
 satt meget
 t. Et parti
 noenlunde
 ulepartiet
 det
 sig fort-
 Østlands-
 es en pen
 siste uke
 og lå noe
 r. Det var
 forselen av
 kettilførse-
 de samme
 ste Ar. Det
 ng i antall
 siste uke,
 det store
 resultat av
 ene.
 Østlandet
 har vært
 tilførselene
 er får nu
 jonene.
 - 3.50
 - 2.75
 - 5.00
 - 5.50
 - 6.80
 - 4.00
 - 6.20
 - 5.90
 - 7.40
 - 7.20
 - 7.00
 - 3.40
 - 6.70
 - 1.10
 - 1.40
 - 1.30
 - 2.30
 - 1.85
 - 1.50
 - 1.85
 - 1.10
 - 7.25
 - 33—38
 - 50—55
 - 68—73
 700—1100
 kr. 69.00
 - 53.00
 - 66.00

Markedet for smågris er letnet
 betydlig siste måned efterat jule-
 grisene måtte late livet, og det blev
 plass for en ny generasjon. Det er
 nu bra efterspørsel og lett marked
 de aller fleste steder.
 Det ser fremdeles ut til å være
 rikelig med hest i landet. Tilbudet
 av brukahest er bra, men det er
 svært liten efterspørsel og det blir
 sjelden noen handel.
 Unghestskuen pågår. Interessen
 for hesteavl synes å være dalende.
 Tilslutningen til kuene er mindre
 enn tidligere og kvaliteten mere
 uljevn, sløtprocenten har stort sett
 ligget under fjoråret.

Så lenge fredrik Stang ikke er
 bragt i orden, er det alltid tungs-
 påaktelig å diskutere hans etter-
 gjenstand for den neste den-
 ne å gjøre noe med anbefalinger.
 Men disse anbefalingene er så
 lenge normerte som de er. I fle-
 re tilfelle på denne generalforsamling
 erklærede Sovjet at de ikke vilde med-
 virke på de beslutninger som blev fat-
 tet. Det er klart at retten av beslut-
 ningene blir liten så lenge Sovjet-
 nekter å følge inn.
 Videre understreket han at alle
 medlemstatene må være lojale
 overfor beslutningene av FN, men
 slik lojalitet skjøt det dessverre
 på fra enkelte hold. Tillikevel er det
 langt fra uenighet om krig. Skal FN
 sprenges, må det skje ved at en

Ver å sikre oss en viss mindre hand-
 frihet. Hvad Hellas angår, er det
 ganske tydelig at innblandingen
 nordfra forverret situasjonen bety-
 delig, selv om den ikke var hoved-
 årsaken til uroen. Uansett hvad man
 mener om den politiske regjering-
 en i Hellas fører, er det ganske
 klart at det er Hellas' lovlige
 regjering vi må forhandle med. Utan
 brudd på charteret kan det ikke bli
 tale om å anerkjenne noen annen
 regjering.
 Hvad beredskapspolitikkens
 angår vil statsråd Hauge gi en rede-
 gjørelse for den når statsbud-
 gettet om meget kort tid foreligger
 fikt. Den beste innstilling vi kan
 gjøre i dagens situasjon, er å holde
 vårt eget hus i orden, gjennomføre
 gjensidige planmessige og ener-
 giske.

per hadde absolutt rett, andre absolutt
 urett. Han fant det meningsløst å ta
 avstand fra den amerikanske hjelpen
 til Europa før vi kjente betingelsene
 for den.
 Utenriksminister Lorenz vilde gjøre
 det han kan for at Stortinget så
 snart som mulig kan debattere Mar-
 shall-planen. Å kalle Marshall-plan-
 en en amerikansk plan for Europas
 gjenreising, er misvisende. Forslaget
 er utarbeidet i fellesskap med de 16
 stater som skal nytte godt av hjel-
 pen og er revidert av deres represen-
 tanter. Går vi oss inn under angsten,
 sa utenriksministeren til slutt, taper
 vi boken til å se og vurdere begiven-
 hets-

TB 21.1.48

OGSÅ ET TESTAMENTE

Paal Berg:

For Godvilje og Rett.

Gyldendal Norsk Forlag.

Av 102050
 Lorentz Vogt

VI

Den samme manglende evne til inn-
 forlivelse i emnet møter man i omtalen av
 Fredrik Stang, selv om denne både som
 jurist og menneske har stått Paal Berg
 nærmere. Gjennom familiens tradisjoner
 blev Stang tvunget inn på den juridiske
 og den politiske løpebane. Ingen av delene
 lå hans hjerte nær eller gav utløsning for
 det essensielle i hans evner. Som politiker
 manglet han viljen til handling. Han var
 negativ. En liten historie, som forøvrig an-
 går statsminister Hagerup, karakteriserer
 også Fredrik Stang. I 1917 hadde nær-
 værende anmelder som redaktør av «Ber-
 gens Aftenblad» anbefalt statsminister
 Hagerup som utenriksminister. En ut-
 skiftning av utenriksminister Ihlen syntes
 på det tidspunkt uundgåelig på grunn av
 dennes motsetningsforhold til den britiske
 legasjon. Artikkelen fremkalte mange inn-
 vendinger, bl. a. fra statsråd Lehmkuhl.
 Under en samtale med statsminister Chri-
 stian Michelsen sa denne:

«Jeg har foreslått det samme. Hagerup er
 en meget klok mann, som forstår å se alle
 sider ved en sak. Det lammet ham i 1905. Han
 evnet ikke å handle, fordi han så alle inn-
 vendingene. Idag (i 1917) skal en norsk uten-
 riksminister se alle vanskeligheter og så skal
 han ikke handle. Idag er han mannen.»

Stang tapte handlingens evne fordi
 han var for meget av en tenker. Han blev
 en meget ansett, men helt innflydelsesløs
 stortingsmann. Av samme grunn fikk han
 som departementschef utrettet svært lite,
 selv om store deler av Oslos befolkning vil
 være ham takknemlig, fordi han fikk frigitt
 en del av Botsfengslets tomt til en for-
 strøket høst påkrevet folkepark. Paal Berg
 vil forklare Stangs manglende suksess med
 den vanlige betraktning, at han var for
 fin til politiker.

«Han var med sitt syn på politikk forut
 for sin samtid. Uforsonlig partikamp og
 partisklapper passet ikke for hans sannhets-
 søkende forakersinn. Men i en tid med mindre
 partistrid o. s. v.»

Skildringen er så uriktig som den kan
 være. Valget i 1906 og de første årene
 efter var preget av den samme partiløs-
 hetens østsupplementalitet som fellespro-
 grammet av 1945. Den gang het det reg-
 jeringens samlingsprogram. Alt skulde
 forsåvidt ligge vel tilrette efter Paal Bergs
 opakrift. Men ingen, heller ikke Fredrik

Stang, evnet å føre den vel tilrettelagte
 samlingspolitikk ut i livet, fordi denne po-
 litikk likeså litt da som nu hadde livets
 rett. Stangs politiske syn var ikke frem-
 synets, og han var for langsynt til å
 mestre pjeblikkets situasjon. Hans efter-
 latte papirer om hans egne politiske op-
 levelser forteller dette med avslørende
 klarhet. Hans syn var retrospektivt. Hvor
 det gjaldt å bedømme tidligere generasjo-
 ners norske politikk har han prestert det
 helt sublimme. Hans redegjørelse i «Sam-
 tiden» for 1917 av Emil Stangs politikk er
 av de ting man kan ta frem og glede sig
 over hvad dag det skal være. Man vet ikke
 hvad man mest skal beundre, form eller
 innhold. Her er den historiske klarhet for-
 bundet med den indignasjon som Yngvar
 Nielsens angrep på Emil Stang avfødte.
 Han angriper ikke så meget Yngvar Niel-
 sen direkte som han ruller situasjonen op
 innenfra, så Yngvar Nielsen står helt av-
 klædt samtidig med at der reises et mo-
 nument over Emil Stang.

Fredrik Stangs bok om Statholder-
 striden — utkommet noen år før hans død
 — inneholder et veld av opplysninger — og
 er samtidig så klart skrevet, at den er den
 rene morskapslesning.

Fredrik Stangs foredrag «Mændene
 fra 1830-årene» er av de ting, som tilhør-
 ne ikke glemmer. Og selv om man glem-
 mer foredraget, ser man bestandig stats-
 minister Fredrik Stang, Henrik Wergeland,
 Welhaven, Schweglaard slik som Stang
 tegnet dem. Større seler kan en foredrags-
 holder ikke vinne.

Fredrik Stang kom aldrig til å skrive
 Norges historie 1814—1905. Et slikt verk
 vilde gitt plass for alle hans evner, for alt
 det beste i hans personlighet. Han hadde
 den muntlige tradisjon, en rikere lesning
 enn noen annen, den forståelse av men-
 nesker og begivenheter som kun avstanden
 kunde gi ham. Han forenet ærbødigheten
 for emnet og menneskene med et helt fri-
 gjort syn. Om Stang selv har følt det tra-
 giske i, at han ikke fikk gjort det arbeide,
 er ikke godt å si. Vi andre føler ialfall
 savnet ved å måtte nøle oss med frag-
 menter, hvor uhyggelige disse enn er. Til
 denne side av Stangs virksomhet og man-
 gel på virksomhet, merkes intet i Paal
 Bergs minneord.

Derimot viker han ikke tilbake fra den
 gamle forestilling: «Der var ingen plett på
 hans skyld.» Nei, det var ikke det, fordi
 han aldri hadde lagt seg til strid. Et skjold

skal være bulet og fullt av pletter. Det
 skal bære bud om de kamper dets eler-
 mann har utstått, om de angrep han har
 avvist.

Av Stangs egen innstilling til hans
 juridiske virksomhet citerer Paal Berg to
 ganger følgende: «Jeg er ikke nådd syn-
 derlig lenger enn til å stille spørsmålene
 og gi dem en ny belysning». Denne Stangs
 uttalelse bundet i en sikker selvkritikk og
 tør være objektivt begrunnet. Å finne den
 skarpe konklusion løsning av problemene var
 ikke hans sak. Men vil man stå midt i
 livets kamp, må man gi løsninger. Livet
 kreve konkluse svar. Stang blev, fordi han
 vek tilbake for avgjørelsene, alltid til en
 viss grad livsfjern. Det føles som noe av
 en mangel. Men menneskelig sett er det
 noe uendelig mere tiltalende ved en mann
 som ut fra en rik intelligens, et følsomt
 sinn og en menneskelig forståelse står
 spørrende overfor livets problemer enn ved
 et flatbunnet individ, som alltid har svar-
 ret på rede hånd, fordi han ikke fatter
 livets mangfoldighet. Stangs mangler bun-
 net i hans rikdom. Derfor burde Paal Berg
 brukt disse, fremhevet og understreket dem
 for å få frem rikdommen. Selv om minne-
 ordene er meget velmente og også gir mere
 enn nekrologer over Johan Castberg og
 Gunnar Knudsen, virker de flate. Lyset
 virker ikke, fordi der mangler skygge. Der
 blir intet perspektiv.

Paal Berg har som så mange andre
 vært nødt til å tegne portretter uten tid
 til den fornødne fordypelse i emnet. En
 gammel journalist, som så ofte har vært
 tvunget til det samme i en slide-natte-
 time, mens «setteriet ventet», vil i så hen-
 seende føle en forståelsesfull overbæren-
 het. Journalisten har ialmindelighet kun-
 net regne med at få lesere med kritikk og
 at nesten alle har en naturlig hukommelse,
 mens de etterlatte trøster sig med de mere
 eller mindre tilfeldig utvalgte blomster.
 Det ubegripelige er bare at en forfatter
 av denne slags produkt skal samle på
 dem og utgi dem i bokform.

Ingen forlanger, at Paal Bergs portretter i
 Hølesterrett skal kunne bli en god bok
 om alt mulig. Hans oppgave var på et
 annet og mere konkret område. Paal Bergs
 forjengere har også en ansvar for til-
 bakeholdenheter som hindrer dem fra å
 hølesterrettjournalistene og til å skrive en
 bok, kan man under alle omstendigheter
 forlange, at den skal være god. Hvad der
 utgår fra hans hånd må ha kvalitet. Selv-
 kritikk må være en del av hans virke.